

SADRŽAJ

Predgovor	1
1. Nastava geografije	5
1.1 Sadržaji geografije kroz istoriju.....	5
1.2 Razvoj nastave geografije u Srbiji.....	7
1.3 Metodika nastave geografije – definicija, predmet proučavanja i zadaci	9
1.4 Međusobna povezanost metodike, didaktike i geografije.....	11
2. Učesnici nastavnog procesa	13
2.1 Nastavnik geografije	13
2.1.1 <i>Osobine nastavnika geografije.....</i>	16
2.1.2 <i>Kompetencije nastavnika geografije</i>	18
2.1.3 <i>Prepoznavanje dominantnog oblika inteligencije učenika.....</i>	21
2.1.4 <i>Profesionalno usavršavanje nastavnika geografije</i>	22
2.2 Školska praksa studenta geografije.....	27
2.3 Učenik – subjekt nastave geografije	28
2.4 Partnerstvo učenika i nastavnika geografije.....	28
3. Učenje geografije	31
3.1 Teorijske osnove	31
3.2 Veštine učenja i sticanja geografskih znanja.....	33
3.3 Smisalo učenje	37
3.4 Vremenske etape učenja geografije	41
3.5 Ponavljanje kao oblik učenja geografije	44
3.6 Direktni i indirektni kontekst učenja geografije	45
3.7 Učenje geografskih pojmoveva, termina i definicija.....	46
3.8 Geografski sudovi, zaključci i kritičko mišljenje.....	50
3.9 Razmišljanje i kreativnost u nastavi geografije.....	51
3.10 Učenje i ishrana.....	52
3.11 Usmeno proveravanje znanja i odgovaranje na pitanja	54
4. Didaktički principi u nastavi geografije.....	59
4.1 Teorijske osnove	59
4.2 Princip naučno-geografske zasnovanosti	60
4.3 Princip uskladenosti geografskih sadržaja sa uzrastom učenika	61
4.4 Princip sistematicnosti i postupnosti u nastavi geografije.....	62
4.5 Princip očiglednosti u nastavi geografije	64
4.6 Princip svesnog angažovanja u nastavi i učenju geografije	68
4.7 Princip trajnosti usvojenih znanja, veština i sposobnosti	69
4.8 Princip povezanosti teorije i praktičnog rada u nastavi geografije	71
4.9 Princip racionalizacije u nastavi i učenju geografskih sadržaja.....	73
5. Organizacioni oblici nastave geografije	77
5.1 Teorijske osnove	77

5.2	Grupni oblik rada	78
5.3	Rad u paru	82
5.4	Frontalni rad	83
5.5	Individualni rad	83
5.6	Timskna nastava	86
6.	Vrste nastave	91
6.1	Redovna nastava	91
6.2	Dodatna nastava.....	92
6.3	Dopunska nastava	93
6.4	Producna nastava	95
6.5	Problemska nastava	95
6.6	Nastava i uenje putem otkrivanja	99
6.7	Programirana nastava.....	99
6.8	Ekskurzija.....	100
6.9	Terenska nastava.....	109
6.10	Izlet	110
7.	Prostorije i mesta izvodenja nastave geografije.....	111
7.1	Geografska ucionica	111
7.2	Geografski park	113
8.	Geografska nastavna sredstva, aparati, instrumenti i pomagala	117
8.1	Dvodimenzionalna nastavna sredstva.....	119
8.1.1	<i>Karta u nastavi geografije</i>	119
8.1.2	<i>Grafičko prikazivanje u nastavi geografije.....</i>	125
8.1.3	<i>Mirne projekcije i slike u nastavi geografije.....</i>	132
8.1.4	<i>Dinamičke projekcije u nastavi geografije.....</i>	133
8.2	Trodimenzionalna nastavna sredstva.....	133
8.2.1	<i>Model reljefa.....</i>	134
8.2.2	<i>Reljefna karta</i>	136
8.2.3	<i>Globus.....</i>	137
8.2.4	<i>Telurijum</i>	142
8.2.5	<i>Kabinetski planetarijum.....</i>	143
8.2.6	<i>Pantograf</i>	144
8.2.7	<i>Kurvimetar</i>	144
8.2.8	<i>Altimetar</i>	145
8.2.9	<i>Uredaj za određivanje geografskih koordinata</i>	145
8.2.10	<i>Planimetar.....</i>	146
8.3	Tekstualna sredstva u nastavi i uenju geografije	147
8.3.1	<i>Udžbenik geografije</i>	147
8.3.2	<i>Geografski atlas.....</i>	154
8.3.3	<i>Geografska čitanka</i>	158
8.3.4	<i>Geografski rečnik, leksikon i enciklopedija.....</i>	158
8.3.5	<i>Geografski članak.....</i>	160
8.3.6	<i>Metodički priručnik za nastavnika geografije</i>	160

8.3.7	<i>Đačka sveska</i>	160
8.3.8	<i>Personalni računar u nastavi geografije</i>	162
9.	Metode rada u nastavi geografije	167
9.1	Metoda ekspozitornog poučavanja.....	169
9.2	Dijaloška metoda	177
9.3	Tekstualna metoda.....	185
9.4	Metoda pokazivanja	186
9.5	Metoda simulacije i laboratorijsko-eksperimentalnog rada	187
9.6	Metoda posmatranja	189
9.7	Interaktivna nastava	191
9.8	Korelacija nastavnih metoda.....	193
10.	Domaći zadaci u nastavi geografije	195
11.	Nastavni program i programski sadržaji geografije	199
11.1	Raspored nastavnih sadržaja geografije prema nivou složenosti	199
11.2	Izbor nastavnih sadržaja geografije.....	201
11.3	Geografski nastavni programi u reformisanom sistemu obrazovanja ..	202
12.	Didaktičko-metodički aspekt planiranja i pripremanja nastave geografije	205
12.1	Državni i regionalni nivo planiranja.....	205
12.2	Školski nivo planiranja	206
12.3	Planiranje i pripremanje časa.....	208
12.4	Pisana priprema i scenario časa geografije.....	208
12.5	Tok časa	214
12.6	Scenario časa geografije za interaktivnu nastavu	217
12.7	Efekti i dometi održanog časa.....	219
13.	Tipovi časova	221
13.1	Uvodni čas.....	221
13.2	Čas obrade gradiva	221
13.3	Čas utvrđivanja i uvežbavanja gradiva.....	222
13.4	Čas proveravanja znanja	222
13.5	Čas sistematizovanja gradiva.....	222
14.	Geografske teme – metodički pristup	225
14.1	Metodički pristup matematičko-geografskim i astronomskim temama	225
14.2	Metodički pristup kartografskim nastavnim temama.....	227
14.3	Metodički pristup fizičko-geografskim nastavnim temama	229
14.4	Metodički pristup društveno-geografskim nastavnim temama	234
14.5	Metodički pristup regionalno-geografskim temama.....	241
14.6	Metodički pristup sadržajima iz oblasti životne sredine	243
14.7	Korelacija nastavnih sadržaja.....	248
15.	Motivacija u nastavi i učenju geografije	251
16.	Vrednovanje u nastavi geografije	255
16.1	Vrednovanje rada učenika	255
16.1.1	<i>Dosje postignuća i vrednovanja rada učenika</i>	258

16.1.2	<i>Parametri vrednovanja</i>	258
16.1.3	<i>Periodičnost vrednovanja</i>	259
16.1.4	<i>Ocenjivanje geografskih znanja, veština i sposobnosti</i>	259
16.1.5	<i>Smernice za formiranje objektivne ocene geografskih znanja</i> ... 261	
16.1.6	<i>Primena kriterijuma i standarda ocenjivanja</i>	266
16.1.7	<i>Samoocenjivanje učenika</i>	268
16.2	Vrednovanje rada nastavnika	270
17.	Ishodi nastave geografije	273
17.1	Polazišta o svrsi, ciljevima i ishodima učenja	273
17.2	Organizacija izučavanja geografije i formulisanje ishoda	274
18.	Pismene provere znanja	283
18.1	Test prisećanja i dopunjavanja	284
18.2	Test alternativnog izbora	284
18.3	Test višestrukog izbora.....	285
18.4	Test pridavanja	286
18.5	Test sređivanja.....	286
18.6	Test sa kombinovanim zadacima	287
18.7	Esejski test	287
18.8	Prognostički test	287
18.9	Dijagnostički test	288
18.10	Inventarni test.....	288
18.11	Revizionni test.....	288
18.12	Test kratkih pitanja	288
19.	Literatura	291